

دانشگاه پیام نور

واحد مرکز تهران

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته :

حقوق جزا و جرم شناسی

موضوع:

تفکیک جرایم خاص نظامی از جرایم عمومی در قلمرو جرایم علیه امنیت ملی

کشور باتا کید بر صلاحیت محاکم

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر باقر شاملو

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر جعفر کوشا

نگارش:

رضار امشی شماره دانشجویی 8571027766

سال تحصیلی 1388

حمد و سپاس

حمد و سپاس خدایی را که قدرت تفکر و تعقل را به انسان ارزانی داشت و او را قادر ساخت تا به کمک تفکر

و تعقل در مسائل و موضوعات مختلف ، پیوسته به معلومات خود بیفزاید و از مجهولات خود بکاهد و در

مواجهه با مشکلات و موضوعات جدید بهترین و عاقلانه ترین راه حل را برگزیند .

سپاس فراوان تقدیم تمام معلمان و اساتید که هرچه داریم از برکت وجود این عزیزان است خصوصا

اساتیدی که در کار برای من راه گشا بودند.

در اینجا از همسر مهربان و صبورم نهایت سپاسگذاری را دارم که درسخت ترین شرایط یار و یاور م بود.

تقدیم به همه عزیزانی که در راه حق و آزادی از همه چیز گذشتند.

فهرست مطالب

5	مقدم
9	بخش اول - تفکیک جرایم خاص نظامی از جرایم عمومی
11	فصل اول: خصوصیات و ویژگیهای جرایم خاص نظامی
16	مبحث اول: نیروهای نظامی از منظر قانون اساسی
19	مبحث دوم: افراد مشمول قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح
38	مبحث سوم: هدف و وظایف نیروهای مسلح در قوانین موضوعه
52	فصل دوم: جرایم خاص نظامی در قلمرو جرایم علیه امنیت ملی
54	مبحث اول: جرایم علیه امنیت در قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح
71	مبحث دوم: سرپیچی، تسلیم به دشمن، خودداری از رزم، شورش
85	مبحث سوم: لغو دستور، عضویت در احزاب، عدم حضور در محل ماموریت، ترک پست، خوابیدن سر پست، تمارض
104	مبحث چهارم: فرار از خدمت
129	مبحث پنجم: گزارش خلاف واقع، جرایم علیه اموال دولتی، سوءاستفاده از موقعیت شغلی
149	مبحث ششم: شروع به جرم در قانون مجازات نیروهای مسلح
160	بخش دوم: مصادیق جرایم علیه امنیت در قانون مجازات اسلامی
161	فصل اول: محاربه و مصادیق خاص آن در قانون مجازات اسلامی
165	مبحث اول: برهم زدن امنیت از طریق سرقت مسلحانه و قطع الطريق
166	مبحث دوم: قیام مسلحانه و ریختن طرح براندازی حکومت اسلامی
169	مبحث سوم: نامزد شدن برای تصدی پست های حساس حکومت کودتا و تشکیل یا عضویت در جمعیت به قصد برهم زدن امنیت کشور
171	مبحث چهارم: عضویت در گروههای براندازی تبلیغ علیه نظام به و نفع گروههای مخالف

174	مبحث پنجم: تحریک به عصیان و فرار نظامیان و تهدید به بمب گذاری و تشویش اذهان عمومی و تحریک مردم به کشتار.
180	فصل دوم: جرایم علیه امنیت در قانون مجازات اسلامی
181	مبحث اول: جاسوسی.
194	مبحث دوم: بی مبالاتی در حفظ اطلاعات طبقه بندی شده.
197	مبحث سوم: همکاری دولتهای متخاصم.
198	مبحث چهارم: رویکرد قانون نسبت به تشدید یا تخفیف و معافیت از مجازات.
200	بخش سوم: صلاحیت محاکم در جرایم علیه امنیت ملی کشور.
201	فصل اول: ویژگی های صلاحیت کیفری.
204	مبحث اول: تعیین صلاحیت بر مبنای شخصیت متهمین (جرایم علیه امنیت ارتکاب یافته از سوی نظامیان)
206	فصل دوم: صلاحیت دادگاههای نظامی در رسیدگی به جرائم علیه امنیت کشور.
216	فصل سوم: صلاحیت دادگاه انقلاب در جرایم علیه امنیت ملی کشور.
217	نتیجه گیری و پیشنهاد.

- طرح موضوع: در اصل 172 قانون اساسی کشور آمده است ((برای رسیدگی به جرایم مربوط به وظایف خاص نظامی یا انتظامی اعضا ارتش، ژاندرمری شهربانی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی محاکم نظامی مطابق قانون تشکیل می گردد ولی به جرایم عمومی آنان یا جرایمی که در مقام ضابط دادگستری مرتکب شوند در محاکم عمومی رسیدگی می شود.

دادستانی و دادگاههای نظامی بخشی از قوه قضاییه کشور و مشمول اصول مربوط به این قوه هستند))

قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی صلاحیت دادگاههای نظامی بیشتر از امروز بود و از شکل تخصصی بودن محاکم نظامی خارج بود به نحوی که رسیدگی به جرایم علیه امنیت کشور که از سوی هر کس به وقوع می پیوست در صلاحیت دادگاههای نظامی بود. قاعده رسیدگی تخصصی به جرایم در دادگاههای تخصصی قاعده ای پذیرفته شده است و در تمام دنیا در حال اجراست. که در کشور مانیز همین شکل از رسیدگی صورت می گیرد مانند جرایم بهداشتی و پزشکی، صنفی و تعزیرات؛ کارمندی و جرایم کارکنان دولت و بالاخره نظامی می باشد.

لزوم رسیدگی تخصصی به جرایم با توجه به دنیای پیچیده امروز نیاز هر جامعه در حال پیشرفت است.

به لحاظ ماهیت جرایم نیز چون وقوع جرم در شرایط خاص می باشد و ممکن است فرد غیر نظامی در صورت ارتکاب چنین اعمالی عملش جرم نباشد بنابراین باید به عمل در حیطه تخصصی رسیدگی شود مانند اخذ

پول برای انجام کار توسط فرد نظامی که عمل ممکن است رشوه یا جرایم مالی دیگر تلقی شود ولی در ارتباط با دیگر افراد چنین عملی عرف قابل قبول باشد.

درهرسیستم حقوقی برای جرایم نظامی اهمیت خاصی قائل شده اند و در طول تاریخ نیز این اهمیت بوده است. اهمیت این جرایم در حوزه امنیت ملی چند برابر است چراکه به لحاظ توانایی وامکانات و اطلاعات نظامی آسیب مجرمین امنیتی نظامی به جامعه بیشتر از دیگران است.

سوالات و فرضیات:

موضوع پایان نامه حاضر که عبارت است از « تفکیک جرایم خاص نظامی از جرایم خاص نظامی از جرایم عمومی در قلمرو جرایم علیه امنیت ملی کشور با تأکید بر صلاحیت محاکم ». سوالات زیر در این پایان نامه مطرح است.

سوالات 1- تفاوت جرایم و مجازاتها در دو قانون مجازات اسلامی و جرایم نیروهای مسلح چیست؟

2- چرا به جرایم امنیتی فارغ از اعتبار شخصیت مرتکب محاکم مختلفی رسیدگی می نمایند؟

3- چرا مجازات حدی محاربه را برای جرایم تعزیری قرار داده اند و دادرسی رسیدگی کننده در تعیین نوع

مجازات حدی محاربه بر جرایم امنیتی آیا مخیر به انتخاب مجازات است؟

و فرضیات زیر در این خصوص مطرح است.

1- تفکیک و فروض تفکیک در قانون مجازات اسلامی و قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح

2- نظامی، ووظایف افراد نظامی در قوانین ایران

3- محاربه در قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح

4- صلاحیت محاکم مختلف در رسیدگی به جرایم امنیتی

انگیزه وهدف:

در طی سالهای که در سازمان قضایی نیروهای مسلح خدمت نموده ام همواره شاهد رسیدگی به جرایم پرسنل نیروهای مسلح بودم. در بعضی مواقع از بی خبری بخشی از این پرسنل درتاثیر عملشان بر جامعه متعجب و ناراحت می شدم و با انگیزه سعی در تبیین این اهمیت موضوع مذکور را انتخاب کردم.

هدف از این پایان نامه یادآوری اهمیت کسوت نظامیان در کشور است.

روش تحقیق:

پایان نامه مطروح با استفاده از کتب معتبر داخلی، مقالات اساتید و حقوقدانان کشور، آراء محاکم نظامی و دیوان عالی کشور، و تقریرات اساتید محترم دانشگاه به روش کتابخانه ای به تالیف در آمده است.

سازماندهی تحقیق:

پایان نامه شامل سه بخش می باشد. بخش اول دو فصل، فصل اول سه مبحث فصل دوم شش مبحث دارد. بخش دوم دو فصل دارد فصل اول پنج مبحث دارد فصل دوم نیز چهار مبحث دارد. بخش سوم شامل سه فصل دارد که فصل آن یک مبحث دارد.

چکیده

آنچه مسلم و بدهی است، این است که امنیت یکی از نیازهای اساسی بشریت در طول تاریخ بوده و هست و در اهمیت آن کسی تردید ندارد. وقتی به مبانی اسلامی مراجعه شود، به مستندات برخورد می‌کنیم که برای نعمت امنیت فروان قائل است. در قرآن کریم امنیت به عنوان یکی از انگیزه‌های پرستش خداوند تبارک و تعالی تلقی شده است از همین روه بحث امنیت در دو قانون مجازات اسلامی و قانون جرایم نیروهای مسلح پرداخته ایم. در قانون مجازات اسلامی مواد 498 الی 512 به مباحث امنیتی ملی به طور خاص پرداخته است. و همچنین در قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح جرایم امنیتی به طور پراکنده آورده شده است

مطالب مورد بحث در این تحقیق به شرح زیر است. شناسایی فرد نظامی با توجه به شرایط قوانین موضوعه و مجازات محاربه که در قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح از آن برای مجازات جرایم تعزیری استفاده شده است مانند جاسوسی و افشاء اطلاعات طبقه بندی شده لغو دستور و فرار از خدمت تفکیک جرایم امنیتی به اعتبار مرتکب جرایم، بحث صلاحیت محاکم موضوع دیگر مورد بحث است.

بخش اول- تفکیک جرایم خاص نظامی از جرایم عمومی

در این بخش ضمن تفکیک جرم نظامی از جرایم عمومی و ارائه ملاک‌هایی برای تشخیص جرم نظامی از جرم عمومی فوائد تفکیک و خصوصیات جرم خاص نظامی نیز به بحث گذاشته خواهد شد .

در بررسی حقوق جزای نظامی خصیصه‌هایی بارز به نظر می‌رسد که قانونگذار این اصول را مد نظر قرارداد و به وضع قانون پرداخته است . اصول مذکور هم شامل قواعد شکلی رسیدگی به جرایم خاص نظامی می‌شوند و هم تعیین و تشخیص عمل به عنوان جرم و هم تعیین مجازات اعم از شدت یا تخفیف در مجازات و تبدیل مجازات برای فهم حقوق جزای عمومی باید این اصول را فهمید سپس فلسفه وضع بعضی از قوانین را می‌توان درک نمود .

نظم و انضباط و حساسیت شغلی و مأموریت‌های نظامی ایجاب می‌نماید بر شدت وحدت مجازات‌ها افزود چرا که غفلت از مقررات و بی‌توجهی فرد نظامی به ضوابط موجود ، می‌توان آثار جبران‌ناپذیری بر امنیت داخلی و خارجی بر جای بگذارد. این مهم که مورد اتفاق و اجتماع حقوقدانان است ریشه و پایه‌ی اصل شدت مجازات‌هاست . و با تبیین همین موضوع اصل تعیین جرم نیز هویدا می‌شود .

بعضی از اقدامات نظامیان از نظر قانونگذار جرم معرفی شده که در قوانین عمومی کشور از آن نمونه وجود ندارد مانند عضویت نظامیان در گروه‌های سیاسی و یا ازدواج با اتباع بیگانه و یا تحصن و اجتماع برای اخذ

حق و حقوق که همه این موارد به لحاظ اهمیت شغل نظامی برای اعضای نیروهای مسلح جرم تلقی شده است .

هنگامی که به مطالعه قوانین جزایی نیروهای مسلح می پردازیم بوضوح پیداست که از یک طرف مقنن در مقابله با جرایم خاص نظامی معتقد به شدت مجازاتهاست و از دیگر سو احترام نهادن به پیشه نظامی و تقدس نظامی گری سر لوحه تمام تصمیم گیریهاست ، یکی از دلایل صلاحیت رسیدگی به جرایم خاص نظامی توجه به همین اصل است .

هر چند در رسیدگی به جرایم عمومی تطویل دادرسی به جهت ضرورت اقناع وجدان قاضی در کشف واقع تا حدودی پذیرفته شده است اما در جرایم خاص نظامی از آنجا که هدف از مجازات جرم حفظ و استقرار نظم در نیروهای مسلح است تطویل امر دادرسی امری ناپسند جلوه می کند . (اصل سرعت در رسیدگی ها)
و بالاخره افراد نظامی بایستی تابع یک سری اصول و مقررات باشند تا به انجام رسالت آنان که همانا حفظ امنیت داخلی و خارجی است صدمه وارد نیابد .

بحث صلاحیت دادگاههای نظامی از جمله مباحث حقوق جزای نظامی نیست و در آیین دادرسی کیفری قابل طرح است، اما در تفضیل برخی مباحث از جمله همین اصول که بیان گردید ناگزیر از ورود به این مباحث شده ایم که سعی شده تا از تطویل سخن خودداری شود . برای درک و تبیین جرایم خاص نظامی از جرایم عمومی نیاز به شناخت دقیق نیروهای مسلح است .

فصل اول: خصوصیات جرایم خاص نظامی

سه مفهوم حداقل در جرایم خاص نظامی قابل تصورات است . 1- مفهوم مضیق : همه حقوقدانان قبول دارند این میزان که جرایم فرد نظامی در مقام نظامی بودن مرتکب می شود جرم خاص است و ارتکاب این گونه جرایم از سوی غیرنظامیان قابل تصور نیست . پس بنابراین جرایم مشروحه زیر از نظامیان قابل تصورات است .

فرار از خدمت ، ترک پست ، لغو دستور، استفاده از علایم هلال احمر یا همدیف آن در منطقه جنگی، استفاده از سند مجعول مربوط به فرد نظامی، فروش و حیف میل و واگذاری اشیایی نظامی در اختیار فرد نظامی، گزارش خلاف واقع اهانت به مافوق ، اهانت به مادون ، خودزنی به منظور ارباب فرمانده ، تمارض ، خوابیدن سر پست ، خودداری از رفتن به محل مأموریت ، تیراندازی بر خلاف وظیفه مقررات ، تضييع مهمات و تیراندازی عمدی ، عضویت در گروههای سیاسی ، عدم اجرای دستورات شورای عالی امنیت ملی و شورای تأمین و مقامات قضایی، ادامه فرماندهی بر خلاف دستور، ادامه جنگ پس از اخذ دستور توقف، ممانعت از جنگ بعد از صدور دستور حمله ، حمله مسلحانه به نیروهای مسلح و اتباعی که در حال جنگ با ایران نباشند سر پیچی و امتناع از رفتن به جنگ ، امتناع از دستورات مافوق ، تعدی به صورت دسته جمعی به جان یا مال یا ناموس مردم، تحصن و اعتراض دسته جمعی و اجتماع به منظور دست یابی به اهداف شخصی یا گروهی، انعقاد قرارداد تسلیم موجب خلع سلاح نیروهای تحت فرماندهی ، خودداری از به کار بردن سلاح ومهمات برای مبارزه ، اقداماتی که موجب تزلزل روحیه افراد خود می شود و عدم استفاده از تمام وسایل برای دفاع از کشور توسط فرماندهان به این ترتیب جرایم در مفهوم مضیق نامبرده شد و در این موارد روشن می

سازد که حصر جرایم خاص نظامی در این مفهوم یک خصوصیت مهم دارد و آن اینکه غیر نظامیان نمی توانند مرتکب هیچ کدام از این جرایم گردند و در صورت ارتکاب مسئولیتی متوجه ایشان نخواهد بود و شخصیت مرتکب در ارتکاب جرم مد نظر قرار گرفته است .

2- مفهوم موسع جرایم خاص نظامی مورد اتفاق عده ای از حقوقدانان است بیان می گردد که هر جرمی که فرد نظامی در حیطه انجام وظیفه نظامی و در لباس نظامی و یا با سوء استفاده از موقعیت نظامی یادر اماکن نظامی مرتکب شود جرم خاص نظامی محسوب می گردد و اساساً صلاحیت سازمان قضایی نیروهای مسلح بصورت عملی نیز بر همین مبنا قرار گرفته است و از مفهوم موسع گرفته شده است جرایمی مانند سرقت یا استعمال و حمل و نگهداری مواد مخدر ، حمل سلاح و مهمات بصورت غیر مجاز ، رشاء و ارتشاء و اختلاس در این مفهوم علاوه بر موارد بالا نیز جرم خاص نظامی هستند. قائلین به نظریه اول به اصل 172 قانون اساسی و تبصره 6 ماده واحده قانون الحاق سازمان قضایی ارتش به دادگستری جمهوری اسلامی ایران مصوب 1360 استناد نموده و معتقدند تأسیس محاکم اختصاصی موجب پایمال شدن عدالت می گردد . و اما طرفداران نظریه دوم به ماده 1 قانون تعیین حدود صلاحیت دادرها و دادگاههای نظامی کشور و قانون دادرسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی تبصره 1 ماده 1 اسناد نموده که موارد جزء به جزء در جای خود بحث خواهد شد .

3- مفهوم بینابین : علاوه بر مفهوم مضیق که مورد اتفاق است ، در مفهوم بینابین جرایمی که دارای ماهیت عمومی هستند، اگر در ارتباط با یک وظیفه نظامی واقع بشوند جرم خاص نظامی تلقی می شوند. مانند سرقت

که عمومی است ولی اگر در حین خدمت یا در ارتباط با وظیفه خاص نظامی باشد، می شود جرم خاص نظامی رشوه اگر در حین خدمت مرتکب شود خاص نظامی است . در مقام تشخیص باید به این معیار توجه نمود که مرتکب اگر شخصاً وظیفه ای به عنوان مأمور انجام می دهد جرم خاص نظامی است بعضی از جرایم جرم خاص نظامی انتظامی هستند و تردید نداریم، چرا که صرف نظامی بودن یک سری از کارها و یا ترک آن کارها جرم تلقی شده و فعل بعضی از اقدامات هر چند جرم نیست ولی بلحاظ شخصیت مرتکب جرم اعلام شده اند مانند تبصره ماده 38 قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح به این شرح که تبصره ماده 38 : هر گاه لغو دستور مربوط به منع ازدواج با اتباع بیگانه یا با اتباع بیگانه ای که به سبب ازدواج ایرانی محسوب می شوند ، باشد ، به حبس از سه ماه تا یک سال و اخراج از خدمت محکوم می گردد .

از این دست جرایم ماده 126 همین قانون نیز قابل ذکر است .

ماده 126 : هر نظامی که علناً نشانها و مدالها و علایم و درجات رسمی نظامی داخلی یا خارجی را بدون تغییر یا با تغییر جزئی که موجب اشتباه شود بدون مجوز یا بدون حق ، استفاده نماید و یا از لباس ، موقعیت ، شغل و کارت شناسایی خود برای مقاصد غیر قانونی استفاده کند به حبس از شش ماه تا دو سال محکوم می شود مگر اینکه به موجب این قانون و یا قوانین دیگر مستلزم مجازات شدیدتری باشند که در این صورت به آن مجازات محکوم می گردد .

تبصره - استفاده از درجات و اشیاء مذکور در این ماه در اجرای هنر های نمایشی مشمول مقررات این ماده نخواهد بود .

وباز هم از این دست می توان به عضویت در گروههای سیاسی که ربطی به شرح وظایف ندارد اشاره نموده

ماده 40 قانون اخیر الذکر ((عضویت کارکنان نیروهای مسلح در سازمانها ، احزاب و جمعیتهای سیاسی و مداخله یا شرکت و یا فعالیت آنان در دسته بندیها و مناقشه های سیاسی و تبلیغات انتخابی ممنوع است و مرتکبان به شش ماه تا سه سال حبس محکوم می گردند و در هر حال ادامه خدمت یا رهایی اینگونه افراد از خدمت به عهده رسیدگی به تخلفات نیروهای مسلح می باشند)) تفاوت این مفهوم با مفهوم موسع در این است که مفهوم موسع معیار تشخیص جرم نظامی را فرد نظامی تلقی نموده و مستند به مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام معتقد است هرگونه ارتکاب جرمی از سوی فرد نظامی خاص نظامی است. ولیکن وقوع جرم خاص نظامی در مفهوم بینابین با معیار تشخیص حین خدمت و یادر ارتباط با خدمت عنوان شده است.))1

شورای نگهبان در پاسخ به شورای عالی قضایی سابق در خصوص تعریف جرایم خاص نظامی چنین اظهار نظر نموده است .

« مفهوم کلی جرایم مربوط به وظایف خاص نظامی یا انتظامی روشن است و محتاج به تفسیر نیست و منظور تخلفاتی است که مأمور نظامی یا انتظامی در ارتباط با وظایف خاص خود مرتکب می شود وظایف خاص و حدود آن را قانون معین می کند .⁽²⁾ » در زمان تصویب قانون (لایحه) دادرسی نیروهای مسلح شورای

1- دلیر، دکتر حمید، تقریرات دوره کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندر عباس سال 87

2- ریاست جمهوری ، مجموعه نظرات شورای نگهبان ج . 1 . 456 . 3- همان منبع

نگهبان استنباط خود را از اصل 172 قانون اساسی چنین بیان داشته « مستفاد از اصل 172 قانون اساسی این است که نفس تخلف از وظایف خاص نظامی و انتظامی مثل ترک پست و فرار از جبهه و ترک محل نگهبانی جرم است و صلاحیت رسیدگی آن با دادگاه نظامی است صلاحیت محاکم نظامی برای رسیدگی به جرایم مثل قتل که در ارتباط با این وظایف واقع می شود ، از جرایم عمومی محسوب شده و مغایر با قانون اساسی است .⁽¹⁾ »

همانگونه که ملاحظه می شود نظر شورای نگهبان با مفهوم و نظریه اول یعنی مفهوم مضیق مطابقت بیشتری دارد ولیکن رویه و قانونگذاری با نظریه دوم مطابقت دارد و در بحث صلاحیت محاکم نظامی به این مهم خواهیم پرداخت .

علاوه بر موارد بالاتفاوت مفهوم موسع و مفهوم بینابین در این است که در مفهوم موسع ارتکاب هر نوع جرمی از فرد نظامی تلقی می شود و مفهوم بینابین جرایمی را خاص می داند که دارای ملاک و معیار مرتکب عمل یا وظیفه مرتکب یا محل ارتکاب باشد . مانند اینکه فرد نظامی با لباس نظامی خارج از ساعت اداری و خارج از محل خدمت مرتکب ایراد ضرب و جرح عمدی یا نزاع شود مرتکب جرم خاص نظامی نشده است بلکه جرم از جرایم عمومی است اما اگر بدون لباس نظامی و حتی خارج از ساعت اداری اما در پادگان مرتکب ایراد ضرب و جرح نسبت به مافوق یا مآدود شود جرم وی خاص نظامی . در مفهوم موسع صرف نظامی بودن مد نظر است و مثال اول در این مفهوم جرم خاص نظامی است و در مفهوم بینابین به چنین

1- همان منبع ص 11

عملی جرم خاص نظامی گفته نمی شود مفهوم موسع محجور و غیر قابل احترام است بنابراین از مفهوم بینابین در این تحقیق استفاده خواهد شد و جرایم خاص نظامی در قلمرو جرایم علیه امنیت کلی در این مفهوم تحلیل می گردد .

مبحث اول: نیروهای مسلح از منظر قانون اساسی

در بخشی از مقدمه قانون اساسی با عنوان ارتش مکتبی چنین بیان گردید «در تشکیل و تجهیز نیروهای دفاعی کشور توجه بر آن است که ایمان و مکتب ، اساس و ضابطه باشد بدین جهت ارتش جمهوری اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب در انطباق با هدف فوق شکل داده می شوند و نه تنها حفظ حراست از مرزها بلکه بار رسالت مکتبی یعنی جهاد در راه خدا و مبارزه در راه گسترش حاکمیت قانون خدا در جهان را نیز عهده دار خواهند بود. (واعدولهم ما استعطتهم من قوه و من رباط الخیل ترهبون به عدوا.... وعدوکم و آخرین من دونهم)» تا آنجا که می توانید نیرو و اسبان سواری آماده کنید تا دشمنان خدا و دشمنان خود را بترسانید»

از فصل نهم – قوه ی مجریه

مبحث دوم- ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

اصل یکصد و چهل و سوم

ارتش جمهوری اسلامی ایران پاسداری از استقلال و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی کشور را بر عهده دارد .

اصل یکصد و چهل و چهارم

ارتش جمهوری اسلامی ایران باید ارتشی اسلامی باشد که ارتشی مکتبی و مردمی است و باید افرادی شایسته را به خدمت بپذیرد که به اهداف انقلاب اسلامی مؤمن و در راه تحقق آن فداکار باشد.

اصل یکصد و چهل و پنجم

هیچ فرد خارجی به عضویت در ارتش و نیروهای انتظامی کشور پذیرفته نمی شود.

اصل یکصد و چهل و ششم

استقرار هر گونه پایگاه نظامی خارجی در کشور هر چند به عنوان استفاده های صلح آمیز باشد ممنوع است.

اصل یکصد و چهل و هفتم

دولت باید در زمان صلح از افراد و تجهیزات فنی در ارتش در کارهای امدادی ، آموزشی ، تولیدی و جهاد سازندگی با رعایت کامل موازین عدل اسلامی استفاده کند در حدی که به آمادگی رزمی ارتش آسیبی وارد نیاید.

اصل یکصد و چهل و هشتم

هر نوع بهره برداری شخصی از وسائل و امکانات ارتش و استفاده شخصی از افراد به صورت گماشته، راننده شخصی و نظایر این ها ممنوع است.

اصل یکصد و چهل و نهم

ترفیع درجه ی نظامیان و سلب آن به موجب قانون است.

اصل یکصد و پنجاهم

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که در نخستین روزهای پیروزی این انقلاب تشکیل شد، برای ادامه ی نقش خود در نگهبانی از انقلاب و دستاوردهای آن پا برجا می ماند . حدود وظایف و قلمرو مسؤلیت این سپاه در رابطه با وظایف و قلمرو مسؤلیت نیروهای مسلح دیگر با تاکید بر همکاری و هماهنگی برادرانه میان آنها به وسیله ی قانون تعیین می شود.

اصل یکصد و پنجاه و یکم

به حکم آیه ی کریمه ی « واعدوالهم ما استطعتم من قوه و من رباط الخیل ترهبون به عدوا... وعدوکم و آخرین من دونهم لا تعلمونهم الله یعلمهم » دولت موظف است برای همه ی افراد کشور برنامه و امکانات آموزشی نظامی را بر طبق موازین اسلامی فراهم نماید، به طوری که همه ی افراد همواره توانایی دفاع مسلحانه از کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران را داشته باشند، ولی داشتن اسلحه باید با اجازه ی مقامات رسمی باشد .

مبحث دوم: افراد مشمول قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح

آن چه مسلم است قانون اساسی فارغ از بیان جزئیات می باشد و آن را برعهده قوانین عادی می گذارد .
قوانین عادی نیز نسبت به ارائه جزئیات و بخشهای اجرایی قانون اقدام لازم را به عمل می آورند . در اصل (172) قانون اساسی به کلیات قوای مسلح در ایران اشاره شده ولیکن بعد از گذشت بیش از دو دهه بعضی از نیروهای مسلح در یکدیگر ادغام شده یا نیروهای جدیدی به وجود آمده اند .. ماده « 1 » قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح مصوب 1382 بدون این که تعریفی از نظامی ارائه دهد ، اشخاص را که به جرایم مربوط به وظایف خاص نظامی یا انتظامی آنان در محاکم نظامی رسیدگی می شود . احصا نموده است .

به موجب این ماده : « دادگاه های نظامی به جرایم مربوط به وظایف خاص نظامی و انتظامی کلیه افراد زیر که در این قانون به اختصار « نظامی » خوانده می شود ، رسیدگی می کند :

الف) کارکنان ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و سازمان های وابسته

ب) کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران و سازمان های وابسته

ج) کارکنان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سازمانهای وابسته و اعضای بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

د) کارکنان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان های وابسته

ه) کارکنان مشمول قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

و) کارکنان وظیفه از شروع خدمت تا پایان آن

ز) محصلان (موضوع قوانین استخدامی نیروهای مسلح) مراکز آموزش نظامی و انتظامی در داخل و خارج از

کشور و نیز مراکز آموزش وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

ح) کسانی که به طور موقت در خدمت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران هستند و طبق قوانین

استخدامی نیروهای مسلح در مدت مزبور از اعضای نیروهای مسلح محسوب می شوند .

در این قسمت اشاره کوتاهی به مصادیق نیروهای نظامی در ایران ، که طبق قانون تشکیل شده اند و در حال

حاضر به جرایم آن ها در سازمان قضایی نیروهای مسلح رسیدگی می شود ، می پردازیم :

1- کارکنان ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و سازمان های وابسته .

این بند از جمله مقررات تأسیسی قانون جدید است و تا قبل از تصویب این قانون در سال 1382 ، به موجب

ماده یک قانون دادرسی نیروهای مسلح (مصوب 64) که مقرر نموده بود : « رسیدگی به جرایم مربوط به

وظایف خاص نظامی و انتظامی اعضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران ، ارتش ، سپاه ، ژاندرمری ،

شهربانی ، پلیس قضایی ، کمیته انقلاب اسلامی و هر نیروی مسلح دیگر بر طبق مواد این قانون در صلاحیت

دادگاه های نظامی است . » کارکنان ستاد کل نیروهای مسلح جزو نیروهای مسلح دیگر مذکور در این ماده

محسوب می شدند ولی در قانون جدید کلیه پرسنل که در ستاد کل نیروهای مسلح انجام وظیفه می نمایند

به موجب این بند ، نظامی محسوب می شوند . چرا که ستاد ارگان مستقل از سایر نیروهای مسلح و دارای

شخصیت حقوقی مستقل است .

2- کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران و سازمان های وابسته در تعریف ارتش در مفهوم لغوی آمده است